

Силабус курсу Ландшафтна екологія

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 10 Природничі науки

Спеціальність: 106 Географія

Освітньо-професійна програма «Географія»

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 3 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: Згідно розкладу

Консультації: Згідно розкладу

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

Кандидат географічних наук, викладач Новицька Світлана Романівна

Контактна
інформація

ekosvit76@ukr.net ; (0352)-43-61-54

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Ландшафтна екологія» належить до вибірових дисциплін професійної підготовки, метою якої є формування системи **знань** про історичну ретроспективу, наукові підходи і принципи, структуру і зміст ландшафтно-екологічних досліджень; **вмінь** проведення ландшафтно-екологічного аналізу антропогенних змін компонентів ландшафтів і ландшафтоутворюючих процесів; **навичок** розробки науково-дослідних завдань з оцінювання ступеня антропогенної перетвореності ландшафтів свого адміністративного району та розробки моделі ландшафтно-екологічної оптимізації території.

Зміст дисципліни «Ландшафтна екологія» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців з географії, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

п/п	Теми	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНО – МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЛАНДШАФТНОЇ ЕКОЛОГІЇ	Знати:
1	Предмет ландшафтно-екології	- історичні витоки ландшафтно-екології; - розвиток ландшафтно-екологічних ідей в Україні; - особливості ландшафтно-екологічного підходу;
2	Методологічні основи ландшафтно-екології	- геосистема – як об’єкт дослідження ландшафтно-екології; - загальні властивості геосистем;
3	Структура геосистем	- вчення, концепції, принципи та напрями ландшафтно-екологічних досліджень; - поняття вертикальної (топічної) та горизонтальної (хоричної) структур;

		<ul style="list-style-type: none"> - вертикальні межі геосистем та основні підходи до їх виділення. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – орієнтуватися в основних категоріях та поняттях ландшафтної екології: геосистема, поліцентризм, ландшафтне середовище, ландшафтно-екологічне поле, геоекотоп, ландшафтно-екологічна ніша, ландшафтно-екологічна оптимізація.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРОЦЕСНА ЛАНДШАФТНА ЕКОЛОГІЯ		<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - потік і трансформація енергії в геосистемі; - антропогенні зміни процесу енергообігу; - вологообіг в геосистемі; - антропогенні зміни процесу вологообігу; - основи аналізу продукційного процесу в геосистемі; - роль абіотичних, біотичних та антропогенних чинників в протіканні продукційних процесів; - поняття про біомасу та біологічну продуктивність; - абіогенна міграція речовин літосфери; - поняття про забруднення та самоочищення геосистем; - основні відмінності між біогенним обігом та абіогенною міграцією речовин в геосистемі. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеризувати роль біотичних та абіотичних факторів у трансформації енергетичного потоку; - характеризувати роль абіотичних та біотичних факторів у протіканні процесу вологообігу; - характеризувати антропогенні зміни процесу вологообігу в залежності від змін характеру підстилаючої поверхні; - типологізувати геосистеми: за джерелами надходження енергії; за кількістю отриманої енергії; за ступенем поглинання сонячної радіації рослинним покривом; - типологізувати геосистеми за величиною біологічної продуктивності; - типологізувати геосистеми: за типом водного режиму ґрунтів; за співвідношенням статей водного балансу; за збалансованістю водного балансу; за рівнем забезпеченості вологою рослинних угруповань; - типологізувати геосистеми: за хімічним складом; за типом колообігу мінеральних речовин; за складом та місцезнаходженням геохімічних бар'єрів; екобіоцентрична типологія; - характеризувати роль природних процесів і явищ, біотичних та антропогенних чинників у міграції та обміні речовин.
4	Енергообіг в геосистемі	
5	Вологообіг в геосистемі	
6	Біогенний обіг та абіогенна міграція речовин	
7	Штучно створені заповідні об'єкти: ботанічні сади, дендрологічні і зоологічні парки, парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва	
8	Заповідна та екологічна мережі України, своєї області	
9	Наукові дослідження та напрями, форми і методи природоохоронного просвітництва на територіях і об'єктах ПЗФ	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. АНТРОПОГЕННІ ЗМІНИ ГЕОСИСТЕМ		<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поняття техногенезу;

7	Техногенез. Стійкість геосистем до антропогенних навантажень.	<ul style="list-style-type: none"> - основні показники техногенезу; - міграція хімічних елементів; - ландшафтно-геохімічні бар'єри; - загальні форми стійкості геосистем: інертність, відновлюваність, пластичність; - екологічні ризики та проблема їх оцінки. - антропогенні ландшафти; - антропогенні впливи та реакція геосистем на них; - оцінка ступеня антропогенної перетвореності природних систем; - підходи до ландшафтно-екологічної організації території. - Вміти: - типологізувати геосистеми за стійкістю; - типологізувати антропогенно модифіковані ландшафти; - аналізувати основні типи антропогенних ландшафтів за глибиною змін і перетворень природних процесів і компонентів природи; - виділяти ландшафтно-екологічні пріоритети та критерії оптимізації геосистем.
8	Антропогенні ландшафти (геосистеми).	
9	Ландшафтно-екологічні підходи до оптимізації регіональних геосистем	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 5	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 6	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
СК 2.	Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.
СК 5.	Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.
СК 10.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Р 01.	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.
Р 03	Пояснювати особливості організації географічного простору.
Р 07	Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових.
Р 08.	Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.
Р 09.	Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.
Р 010.	Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

Літературні джерела

1. Гродзинський М.Д. Ландшафтна екологія: підручник / М.Д.Гродзинський. – К.: Знання, 2014. – 550 с.
2. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології. – К.: Либідь, 1993.- 224 с.
3. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір. [Монографія у 2-х т.] / М.Д. Гродзинський – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський Університет”: Т.1. – 2005. – 431 с. Т.2. – 2005. – 503 с.
4. Гродзинський М.Д. Стійкість геосистем до антропогенних навантажень. К.: Лікей, 1995. – 233с.
5. Гуцуляк В.М. Ландшафтна екологія: геохімічний аспект. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2010 – 272с.
6. Давиденко В.А. Ландшафтна екологія [Навчальний посібник] / В.А. Давиденко, Г.О. Білявський, С.Ю. Арсенюк – К.:Лібра, 2007. – 280 с.

7. Царик Л.П. Ландшафтна екологія. Практикум.- Тернопіль: Науково-видавничий відділ ТНПУ, 2001, - 28 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час письмових робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-3) усне опитування, тести, завдання	24
Модуль 2 (теми 4-9) усне опитування, тести, завдання	32
	24
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (теми 1-9)	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для проміжного контролю
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE